

“Vrouwen ten tijde van de Farao's”

door Peter De Smet
op 08/01/2018

Samenvatting door Carlos Van Cauwenberghe.

*

Inleiding:

In deze voordracht staat de positie van de vrouw in het Oude Egypte centraal.

Ofschoon het faraonische Egypte hoofdzakelijk door mannen werd bestuurd, beschikten de vrouwen over heel wat rechten.

Van alle, ons bekende, verdwenen beschavingen uit het Nabije Oosten of de Antieke Wereld was de Egyptische de meest vriendelijke en de meest rechtvaardige voor de vrouw.

Dankzij talrijke rechtstreekse en onrechtstreekse bronnen kan haar geschiedenis min of meer gereconstrueerd worden. Heel wat teksten en nog meer materiële getuigenissen bieden een open venster op haar leven. Uit studies blijkt dat zij, zowel in de ambachtelijke, de juridische als de religieuze wereld hoge functies kon bekleden.

De Egyptische vrouw kon vrijelijk over haar eigendommen beschikken en ook in het liefdesleven liet ze zich niet zo maar doen...

De chronologische lijn wordt dan verder en beetje gevolgd. Wat gebeurde er toen de Islam Egypte bereikte? Hoe is haar positie anno 2018 na de val van President Moebarak?

Hoe veranderde haar positie toen de Egyptenaren zich bekeerden tot het christendom?

Deze en nog vele andere aspecten komen in deze voordracht aan bod.

Meer uitleg hierover:

Op economisch vlak was de vrouw in het oude Egypte belangrijk omdat zij een grote rol speelde in de ontwikkeling van de landbouw in het algemeen en de ontwikkeling ervan (veredeling van de gewassen) in het bijzonder.

In het oude Egypte waren 10 à 15 % van de grondeigenaars vrouwen.

In het oude Egypte werd elk jaar reikhalzend uitgekeken naar de overstroming van de Nijl.

Vanaf half juni tot september steeg het water en een groot gebied van de oevers werd overstroomd. De dorpen waren hoger gebouwd en werden dan kleine eilandjes. De Nijl liet vruchtbaar slib achter, ideaal voor de landbouw.

In het oude Griekenland was de landbouw evenwel minder belangrijk.

Hier primeerde meer de overzeese handel en de vrouwen, die aldus zo meer alleen zaten, werden daarom (ter bescherming?) verzameld in een γύναικω (vrouwenverblijf)...

Het aantal inwoners van het oude Egypte bedroeg 2 à 3 miljoen. Aldus waren er in één gezin maximaal slechts 3 kinderen; zo bleef de bevolking ook redelijk constant in aantal.

Het huwelijk was er geen religieuze zaak maar was eerder een contractuele verbintenis.

Men trouwde er ook meestal in de wat ruimere familie, maar dit gebeurde toch ook tussen familieleden met heel nauwe familiale banden...

Destijds was de zwangerschap en de bevalling een delicate aangelegenheid wegens het gebrek aan medische kennis. Op de latere beelden, die worden getoond, worden vrouwen soms aanzien als godinnen, omdat men toen goed beseftte dat de geboorte van een kind een heel bijzondere taak was...

Over de gevaren van inteelt had de spreker het hier evenwel niet. Doorgaans waren de mannen ca. 10 jaar ouder dan hun respectievelijke vrouw.

Wegens allerhande redenen kon het “contract “ verbroken worden en de scheiding kon doorgaan. De slachtoffers hiervan konden hier ook een soort alimentatie verkrijgen.

Polygamie trad hier niet of weinig op.

Hiernaast waren er in die tijd toch courtesanes, escortdames, concubines, bordelen.

Op de getoonde afbeeldingen van vrouwen kan men zien dat zij pruiken droegen; als deze complex waren, is dit een teken van belangrijkheid.

De spreker toont vervolgens tal van beelden, o.m. de farao Mykerinos met 2 vrouwen, vrouwen als godinnen, kind van 3 jaar aan de moederborst, farao Mykerinos met één vrouw, de Nefertete in Berlijn (die mogelijk een vervalsing kan zijn), Cleopatra, enz.

Cleopatra was de naam van vele Egyptische vorstinnen, maar de “verleidster” van Julius Caesar en Marcus Antonius, Cleopatra VII, leefde van 69 tot 30 BC en was van Grieks-Macedonische oorsprong.

De verdere beroepskansen van de vrouwen in het oude Egypte waren: entourage van de farao's, priesteres en zelfs hoofdpriesteres, andere religieuze ambten, rechter, muzikant, enz. Ten tijde van de oorlog van de Grieken bij Troye (Klein Azië) had men er Egyptische heersers; zo heeft men, met de nadere studie van de geschiedenis van het oude Egypte, kunnen natrekken wanneer deze oorlog is geschied (1180 à 1170 BC).

Na het oude Egypte (van 3300 tot 332 BC), kwam de Macedonische en Ptolemeïsche periode (332 BC tot 30 BC), de Romeinse periode met het Christendom (30 BC tot 640 AD), de Vroeg-Islamitische periode (640-1250), de Ottomaanse periode (1250-1914) met tussenin een Franse periode onder Napoleon I (1798-1801) en de moderne Periode (vanaf 1914).

Zie hiervoor naar Internet.

Bij de vragenlijst kwam o.m. de besnijdenis van mannen en vrouwen aan bod.

De besnijdenis van vrouwen zou stammen uit het Soedan van het Faraontisch Egypte, maar dit werd in het Oude Egypte niet toegepast.

Een weergave van een besnijdenis van een man bestaat er toch in een tombe in Saqqara.

De spreker maakt zich sterk dat in het huidige Egypte nog 97 % van de vrouwen besneden zijn.

Een andere vraag was o.m.: waren er in het Oude Egypte ook eunuchen?

Het antwoord was negatief, maar de handige spreker was hier bij de pinken door te zeggen: een eunuch is een man, die eigenlijk “geknipt was voor de stiel”...
